

ARTICLES

Il mito normanno nella cultura artistica della Sicilia degli Asburgo: costruzione identitaria e rappresentazione del potere. Maurizio Vesco

Nobleses i Generalitat: la classe dirigent i l'exercici del poder des de les institucions (segles XVI-XVII). Miquel Pérez Latre

Monos, gatos y ratas: una poética de la alteridad plasmada en azulejos. Céline Ventura Teixeira

La glorification de la France dans la guerre de Hollande : le projet de la Galerie des Glaces et ses impasses. Emmanuel Faure-Carricaburu

Vascos y montañeses: arte, poder e identidades nacionales en el virreinato de Nueva España. Julio J. Polo Sánchez

Barcelona i la Guerra de Successió: de les imatges coetànies al relat historicista. Agustí Alcoberro

«El pasado (no) es un país extranjero». La personificación de Barcelona y la Monarquía Ilustrada. Carlos Reyero

Algunas noticias sobre tres contactos en Italia de Francisco de Goya: Timoteo Martínez, Bartolomeo Puigvert y Luis Martínez de Beltrán. Raquel Gallego

APORTACIONES BREUS

Viajes mediterráneos de mármoles italianos: sobre la procedencia de la llamada Fuente de Apolo en Aranjuez. Fernando Loffredo

PUBLICACIONES

L'image de l'Autre. Noirs, Juifs, Musulmans et «Gitans» dans l'art occidental des Temps modernes, Victor I. Stoichita. Pol Capdevila

Reflexiones de un hispanista a la sombra de Velázquez, Jonathan Brown. Eduard Cairo

Acta | Artis

Estudis d'Art Modern

PUBLICACIONES D'ACAF/ART

Bramante en Roma. Roma en España. Un juego de espejos en la temprana Edad Moderna, Ximo Company, Borja Franco i Iván Rega (eds.). Juan Miguel Muñoz Corbalán

Noblesa obliga. L'art de la casa a Barcelona (1730-1760), Rosa M. Creixell Cabeza. Francesc Fontbona

ARXIU

El IV Centenari del naixement de Miquel Àngel

A mayor gloria de Miguel Ángel: la celebración del IV Centenario de su nacimiento. Eva March

Memoria sobre las fiestas que se celebraron en Florencia con motivo del Cuarto Centenario del nacimiento de Miguel-Ángel Buonarroti y apuntes acerca del estado de la enseñanza artística en Italia, Claudi Lorenzale. Edició facsímil

RESSENYES

EXPOSICIONS

Giorgio Vasari e l'Allegoria della Paziienza. Carmelo Occhipinti

El Greco. La mirada de Rusiñol. Sergio Fuentes Milà

ACTA/ARTIS, revista científica del projecte i grup d'investigació ACAF-ART, enquadrat en el Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, promou l'estudi, la crítica i el debat en el camp de l'art, l'arquitectura i els processos de creació visual que, prioritàriament –encara que no exclusivament–, es van generar al voltant de la Mediterrània entre els segles XV i XVIII. S'estructura en diversos apartats que recullen articles d'investigació, aportacions breus de caire filològic, anàlisis d'exposicions i publicacions, i un darrer, «Arxiu», que recupera figures i contribucions històricament rellevants en el camp dels estudis sobre l'art modern.

En aquest número, publicat sota la coordinació de Carme Narváez, Eva March i Rosa Creixell, tots els apartats giren entorn dels debats entre global/local i identitat col·lectiva / identitat individual partint d'una societat plural, la nostra, com en bona mesura també ho era l'europea en època moderna. Una societat, no obstant això, en la qual els artistes, dependents sens dubte de les instàncies de poder, se situen en grups de referència que constitueixen el seu marc d'acció i, al mateix temps, la seva estructura de dependència. Aquesta multiplicitat d'identitats i posicions que es manifesten en l'univers de les arts i l'arquitectura és analitzada en els articles de Maurizio Vesco, Miquel Pérez Latre, Céline Ventura, Emmanuel Faure-Carricaburu, Julio J. Polo Sánchez, Agustí Alcoberro, Carlos Reyero, Raquel Gallego i Fernando Loffredo, recerques que, si bé en el seu conjunt plantegen les línies identitàries, en la seva anàlisi concreta desenvolupen les ambivalències del singular. Temàtiques semblants són tractades en les ressenyes d'exposicions i publicacions que duen a terme Carmelo Occhipinti, Sergio Fuentes, Pol Capdevila, Eduard Cairol, Juan Miguel Muñoz Corbalán i Francesc Fontbona, així com en l'apartat «Arxiu», a càrrec, en aquest número, d'Eva March.

Acta/Artis és una revista de periodicitat anual. Es publica en paper i en format electrònic (<http://revistes.ub.edu/index.php/ActaArtis/>). En aquest darrer cas, es permet l'accés gratuït i sense restriccions a tot el contingut.

Acta/Artis està registrada i indexada en els repertoris bibliogràfics i les bases de dades nacionals i internacionals següents: CARHUS +, CIRC, ISOC (CINDOC), LATINDEX i MIAR

Acta | Artis

Estudis d'Art Modern

2015

Núm. 3

ACAF-ART
LLIBRES

ACTA/ARTIS. ESTUDIS D'ART MODERN
Publicació anual del projecte i grup d'investigació ACAF/ART – GEAM
2015
Núm. 3

ACAF/ART – GEAM
Universitat de Barcelona
Facultat de Geografia i Història
Montalegre, 6-8
08001 Barcelona
<http://www.acafart.org/publicacions>
actaartis@acafart.org

Edicions de la Universitat de Barcelona
Adolf Florensa, s/n, 08028 Barcelona
Tel.: 934 035 430 – Fax: 934 035 531
www.publicacions.ub.edu
comercial.edicions@ub.edu

ISSN 2339-7691
DL B-26.670-2013

© Dels textos i les fotografies, els seus autors (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, Barcelona, pàgs. 78, 79, 80, 82 i 83; Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, Barcelona, pàgs. 164 i 170).

Acta | Artis

Estudis d'Art Modern

DIRECTOR

JOAN SUREDA, ACAF/ART,
Catedràtic d'Història de l'Art,
Universitat de Barcelona

COORDINADORA GENERAL I DEL CONSELL CIENTÍFIC

CARME NARVÁEZ, ACAF/ART,
Professora agregada d'Història de l'Art,
Universitat de Barcelona

COORDINADORA DEL CONSELL DE REDACCIÓ I DE PLANIFICACIÓ

EVA MARCH, ACAF/ART,
Professora agregada d'Història de l'Art,
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona

COORDINADORA DE L'AVALUACIÓ D'EXPERTS – PEER REVIEW

ROSA M. CREIXELL, ACAF/ART,
Professora agregada d'Història de l'Art,
Universitat de Barcelona

CONSELL CIENTÍFIC

ALESSANDRO BALLARIN, Professore emerito,
Università degli Studi di Padova

ANTHONY J. CASCARDI, Professor of Comparative
Literature, Rhetoric, and Spanish. Director
of the Townsend Center for the Humanities,
University of California, Berkeley

MARGARET E. CONNORS MCQUADE, Assistant
Director Curator of Decorative Arts,
The Hispanic Society of America, Nova York

FERNANDO R. DE LA FLOR, Catedràtic
de Literatura Española, Universidad
de Salamanca

JOSEPH LEO KOERNER, Victor S. Thomas
Professor of the History of Art and Architecture,
Harvard University, Cambridge, Massachusetts

GINEVRA MARIANI, Direttore Calcoteca Istituto
Nazionale per la Grafica, Roma

KEITH MOXEY, Barbara Novak Professor
and Chair of Art History at Barnard College,
Columbia University, Nova York

ROSA NAVARRO, Catedràtica de Literatura
Espanyola, Universitat de Barcelona

ALESSANDRO NOVA, ACAF/ART, Direttore
Kunsthistorisches Institut in Florenz –
Max-Planck-Institut

ANTONIO PAOLUCCI, Direttore dei Musei Vaticani

GIOVANNI ROMANO, Professore emerito,
Università di Torino

SERGIO ROSSI, ACAF/ART, Professore ordinario
di Storia dell'Arte, Università di Roma
La Sapienza

VICTOR STOICHITA, Chaire d'Histoire de l'Art
Moderne et Contemporain, Université
de Fribourg

ROSSELLA VODRET, Ex Soprintendente
Speciale per il Patrimonio Storico Artistico
ed Etnoantropologico e per il Polo Museale
della Città di Roma

CHRISTOPHER WOOD, Professor of History of Art,
Yale University, New Haven, Connecticut

CONSELL EDITORIAL

FERNANDO ANTÓNIO BAPTISTA PEREIRA,
Professor associado da Faculdade de Belas Artes,
Universidade de Lisboa

ALICIA CÁMARA, Catedrática de Historia del Arte,
Universidad Nacional de Educación a Distancia

MARIÀ CARBONELL, Catedràtic d'Història
de l'Art, Universitat Autònoma de Barcelona

ROCÍO CARANDE, Catedrática de Filología Latina,
Universidad de Sevilla

XIMO COMPANYY, Catedràtic d'Història de l'Art,
Universitat de Lleida

RAFAEL GARCÍA MAHÍQUES, Professor titular
d'Història de l'Art, Universitat de València

LAURA GARCÍA, ACAF/ART, Professora associada
d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona

EMMA LIAÑO, Catedrática d'Història de l'Art,
Universitat Rovira i Virgili, Tarragona

JUAN MARÍA MONTIJANO, Profesor titular
de Historia del Arte, Universidad de Málaga

LAUREÀ PAGAROLAS, Director tècnic de l'Arxiu
Històric de Protocols de Barcelona

SOFÍA RODRÍGUEZ-BERNÍS, Directora del Museo
Nacional de Artes Decorativas, Madrid

ANTONI SIMON, Catedràtic d'Història Moderna,
Universitat Autònoma de Barcelona

DIEGO SUÁREZ, Catedrático de Historia del Arte,
Universidad Complutense, Madrid

ROSA MARIA SUBIRANA REBULL, ACAF/ART,
Professora titular d'Història de l'Art, Universitat
de Barcelona

JOAN RAMON TRIADÓ, ACAF/ART, Professor titular
d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona

ISABEL VALVERDE, Professora titular d'Història
de l'Art, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona

HAN COL·LABORAT EN AQUEST NÚMERO

AGUSTÍ ALCOBERRO
Universitat de Barcelona
alcoberro@ub.edu

EDUARD CAIROL
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
eduard.cairol@upf.edu

POL CAPDEVILA
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
pol.capdevila@upf.edu

EMMANUEL FAURE-CARRICABURU
Université Paris VIII
emmfaure@free.fr

FRANCESC FONTBONA
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts
de Sant Jordi, Barcelona
francesc@francescfontbona.cat

SERGIO FUENTES MILÀ
Universitat de Barcelona
sfuentesmila@ub.edu

RAQUEL GALLEGO
ACAF/ART, Roma
raquelgallego@yahoo.es

FERNANDO LOFFREDO
Stony Brook University, Nova York
fernando.loffredo@stonybrook.edu

EVA MARCH
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
eva.march@upf.edu

JUAN MIGUEL MUÑOZ CORBALÁN
Universitat de Barcelona
juanmiguelmunoz.corbalan@ub.edu

CARMELO OCCHIPINTI
Università degli Studi di Roma «Tor Vergata»
cchcm100@uniroma2.it

MIQUEL PÉREZ LATRE
Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat
del Vallès, Barcelona
miquelperez@gencat.cat

JULIO J. POLO SÁNCHEZ
Universidad de Cantabria, Santander
julio.polo@unican.es

CARLOS REYERO
Universidad Autónoma de Madrid
carlos.reyero@uam.es

CÉLINE VENTURA TEIXEIRA
Université Paris-Sorbonne
celine.ventura.teixeira@gmail.com

MAURIZIO VESCO
Università degli Studi di Palermo
maurizio.vesco@unipa.it

Sumari

- 11 **EDITORIAL**
- 13 **ARTICLES**
- 15 Il mito normanno nella cultura artistica della Sicilia degli Asburgo: costruzione identitaria e rappresentazione del potere
MAURIZIO VESCO
- 27 Nobleses i Generalitat: la classe dirigent i l'exercici del poder des de les institucions (segles XVI-XVII)
MIQUEL PÉREZ LATRE
- 41 Monos, gatos y ratas: una poética de la alteridad plasmada en azulejos
CÉLINE VENTURA TEIXEIRA
- 53 La glorification de la France dans la guerre de Hollande : le projet de la Galerie des Glaces et ses impasses
EMMANUEL FAURE-CARRICABURU
- 63 Vascos y montañeses: arte, poder e identidades nacionales en el virreinato de Nueva España
JULIO J. POLO SÁNCHEZ
- 75 Barcelona i la Guerra de Successió: de les imatges coetànies al relat historicista
AGUSTÍ ALCOBERRO
- 89 «El pasado (no) es un país extranjero». La personificación de Barcelona y la Monarquía Ilustrada
CARLOS REYERO
- 99 Algunas noticias sobre tres contactos en Italia de Francisco de Goya: Timoteo Martínez, Bartolomeo Puigvert y Luis Martínez de Beltrán
RAQUEL GALLEGO
- 117 **APORTACIONES BREUS**
- 119 Viajes mediterráneos de mármoles italianos: sobre la procedencia de la llamada Fuente de Apolo en Aranjuez
FERNANDO LOFFREDO
- 131 **RESSENYES**
- 132 **Exposicions**
- 132 *Giorgio Vasari e l'Allegoria della Pazienza*
CARMELO OCCHIPINTI
- 136 *El Greco. La mirada de Rusiñol*
SERGIO FUENTES MILÀ
- 141 **Publicacions**
- 141 *L'image de l'Autre. Noirs, Juifs, Musulmans et «Gitans» dans l'art occidental des Temps modernes*, Victor I. Stoichita
POL CAPDEVILA
- 143 *Reflexiones de un hispanista a la sombra de Velázquez*, Jonathan Brown
EDUARD CAIROL
- 145 **Publicacions d'ACAF/ART**
- 145 *Bramante en Roma. Roma en España. Un juego de espejos en la temprana Edad Moderna*, Ximo Company, Borja Franco i Iván Rega (eds.)
JUAN MIGUEL MUÑOZ CORBALÁN
- 149 *Noblesa obliga. L'art de la casa a Barcelona (1730-1760)*, Rosa M. Creixell Cabeza
FRANCESC FONTBONA
- 151 **ARXIU**
El IV Centenari del naixement de Miquel Àngel
- 153 A mayor gloria de Miguel Ángel: la celebración del IV Centenario de su nacimiento
EVA MARCH
- 173 *Memoria sobre las fiestas que se celebraron en Florencia con motivo del Cuarto Centenario del nacimiento de Miguel-Ángel Buonarroti y apuntes acerca del estado de la enseñanza artística en Italia*, Claudi Lorenzale.
Edició facsímil
- 215 **Informació per als autors**